

Motion till riksdagen 2013/14:Sf25

**av Tomas Eneroth m.fl. (S)
med anledning av prop. 2013/14:216**

Särskilt ömmande omständigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utvärdering av tillämpningen av den nya regleringen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka konsekvenser en förändring av begreppet särskilt ömmande omständigheter, utan den föreslagna åldersbegränsningen, skulle få.

Motivering

Sverige har tagit och ska ta ett stort ansvar för att erbjuda skydd för flyktingar. De rödgröna partiernas samarbete fram till valet 2006 ledde fram till en rad viktiga reformer i svensk asyl- och flyktingpolitik. Inte minst stärktes rättssäkerheten i den svenska asylprocessen genom en ny utlänningslag. Då infördes en ny rättsordning med domstolsprövning för asylärenden.

Genom åren har det dock blivit väldigt tydligt att den förändring från ”humanitära skäl” till begreppet ”synnerligen ömmande omständigheter” som då skedde har tolkats för restriktivt. Det är skälet till att vi socialdemokrater under längre tid drivit frågan om behovet av lagändring, från synnerligen ömmande till särskilt ömmande. Samtidigt har vi också pekat på att nuvarande praxis i ärenden som rör barn ska mildras.

Socialdemokraterna välkomnar därför att regeringen nu efter år av oklarhet till slut lägger en proposition som leder till en förändring av begreppet synnerligen ömmande omständigheter. I utredningen Den nya migrationsprocessen påtalades att en diskrepans kan finnas mellan lagstiftning och förarbeten vad gäller begreppet synnerligen ömmande omständigheter. Inför riksdagsbehandlingen av den nya utlänningslagen fanns en stor diskussion vad gäller just borttagandet av begreppet humanitära skäl och införandet av det mera juridiska begreppet synnerligen ömmande omständigheter.

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: FEU-OL-2

I maj 2011 redovisades i departementsrapporten Synnerligen ömmande omständigheter och verkställighetshinder – en kartläggning av tillämpningen hur undantagsbestämmelsen tillämpats och om den fått det genomslag som lagstiftaren avsett. Slutsatsen i rapporten är att domstolarnas tillämpning varit enhetlig under den undersökta perioden och att den inte har avvikit från vad Migrationsöverdomstolen uttalat, medan Migrationsverkets tillämpning varit mindre enhetlig. Migrationsverket anser sig ha utnyttjat det utrymme som finns och ändå fungerar det inte. Det vittnar bl.a. en rad humanitära organisationer och barnrättsorganisationer om. Då måste det innebära att det är fel på den praxis som utarbetats eller på lagstiftningen. Vår uppfattning är att begreppet synnerligen ömmande omständigheter har kommit att tolkas alltför restriktivt och att det bör ändras till särskilt ömmande omständigheter. Därför välkomnar vi propositionen.

Utred slopad åldersgräns

Samtidigt vill vi dock uttrycka en oro för att den nya begränsningen som innebär att begreppet särskilt ömmande omständigheter endast ska omfatta personer under 18 år riskerar att skapa ny rättsosäkerhet med många nya krav på åldersbestämningar. Det har tidigare uppmärksammats att Migrationsverkets metoder för att slå fast åldern på asylsökande ungdomar strider mot de rekommendationer som Socialstyrelsen har utfärdat. Det finns i dag heller inte inom EU något exakt verktyg att använda vid åldersbestämningar. När man nu inför ett nytt regelverk där 18-årsgränsen kommer att bli avgörande riskerar det att leda till ytterligare avgränsningssvårigheter. Mot den bakgrunden vill vi att regeringen utreder konsekvenserna av en förändring av regelverket utan den föreslagna åldersgränsen. Detta bör regeringen ges till känna.

Uppföljning och utvärdering

Mot bakgrund av risken att de nya reglerna om särskilt ömmande omständigheter kan leda till stora avgränsningssvårigheter, särskilt problematiken med åldersbestämning, bör även en utvärdering genomföras av tillämpningen av det nya regelverket. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 12 april 2014

Tomas Eneroth (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Annelie Karlsson (S)

Shadiye Heydari (S)

Roger Lamell (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Kurt Kvarnström (S)

Jasenko Omanovic (S)